ואין חייבין עליהן משום פיגול [יז]. דהוי להו כמי שלא מזרק עליהן הדם ולא קרבו כל מתיריהן: **ומשום נותר.** דאין נותר אלא בבשר [יא] באכילה בתוך זמנו כדכתיב [ויקרא יט] ביום זבחכם יאכל וממחרת [יב] וגו': **ומשום טומאת הגוף.** כדאמרי' בגמרא (דף כה:) הניתר לטהורין חייבין עליו משום טומאה שאין ניתר לטהורין אין חייבין עליו משום טומאה ואימורין דאיתרבו לטומאה מאשר לה' [לעיל לו:] דומיא דבשר איתרבו דלאחר זריקה הוא דמחייב עלייהו ולא לפני זריקה והני לא אהניא להו זריקה: **מאי נאו בהדר עיילינהו.** דהוו לגואי בשעת זריקה פליגי ואפי' הכי קאמר ר"ש דלא אהניא להו זריקה משום דאיפסילו ביולא: **בדאיתנהו אבראי.** בשעת זריקה: **והא רב פפא הוא דאמר.** במנחות בפרק התכלת (דף מז:) גבי שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה דס"ל דאין חילוק בין זה לזה: **מנא הני מילי דת"ר כו'.** לעיל גבי דם חטאת קודם לדם עולה ניחא דבעי קרא אע"ג דמפ' טעמא במתני' משום דאיכא תרי קראי חד דמשמע דחטאת קודמת וחד דמשמע דעולה קודמת אבל הכא קשה ל"ל קרא תיפוק לי משום דחטאת העוף מרלה ושמא כיון דלית בה הקטרה לא מהני בה האי טעמא:

חטאת בהמה קודמת לעולת בהמה. וא"ת הא תנא ליה רישא דם חטאת קודם לדם עולה [יג] וי"ל דאיצטריך לאשמועי' אפי' בעולה הבאה [יד] לשם חטאת כדקתני וכן בהקדישה: **חטאת העוף לעולת בהמה מזה בנה אב.** והא דאמרי' בפ' תמיד נשחט (פסחים נט.) זה בנה אב לכל החטאות שיקדמו לעולות וקיימא לן דאפילו חטאת העוף לעולת בהמה קשה קלת הלשון דמאי קאמר וקיימא לן כו' הא לא משמע [טו] מבנין אב טפי אלא הך מילתא לחודה ועוד קשה הא דקאמר לכל החטאות:

למקראה הקדימה הכתוב. פירש בקונטר' שתהא נקראת בעניין תחילה ותימה מה חידוש הוא זה [טז] ומפרש ה"ר חיים להקדישה תחילה שיקדיש העולה קודם החטאת אבל להקריב חטאת קודמת והא דתנן וכן בהקדישה מתני' לא מיירי ביולדת אע"ג דמשמע קלת דאכל מה דתנן חטאת קודמת לעולה בהקרבה בכל [יז] הנהו וכן בהקדישה וקשה לפי' מהא דאמרינן בערכין פרק האומר משקלי עלי (דף כא.) חייבי חטאות אין ממשכנין אותן חייבי עולות ממשכנין אותן ופעמים שחייבי עולות אין ממשכנין אותן ופריך מאי ניהו אי נימא עולת יולדת פי' דא"ל למשכנה משום דאי אפשר לה להביא חטאת עד שתביא עולתה והאמר רבא למקראה הקדימה הכתוב ואי כפירוש ה"ר חיים כיון דלריכה להקדיש עולה קודם לחטאת א"כ א"ל למשכן ועל [יח] כרחה תביא שתיהן: וכאן (ביולדת) [יט] עולה קודמת כל [כ] מקום שבא על חטא חטאת קודמת וכאן עולה קודמת וכל מקום ששנים באים תחת [כא] חטאת חטאת קודמת וכאן [כב] עולה קודמת [כג] אמר רבא למקראה הקדימה הכתוב. תא שמע פרים [כד] קודמין לאילים ואילים קודמין לכבשים כבשים לשעירים

ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא. ר"ע אומר מועלין בהן [א] וחייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא מאי לאו בדהדר עיילינהו פליגי ובהא פליגי דמר סבר מיפסלי ביוצא ומר סבר לא מיפסלי ביוצא אמר רב פפא בדהדר עיילינהו כ"ע לא פליגי [ב] והכא בדאיתנהו אבראי פליגי ובהא פליגי דמר סבר [ג] אין זריקה מועלת ליוצא ומר סבר זריקה מועלת ליוצא והא [ד] רב פפא הוא דאמר בדאיתנהו אבראי כ"ע לא פליגי בדעיילינהו לגוואי פליגי ה"מ גבי [ה] שתי לחם דלאו גופיה דזיבחא אבל אימורין דגופיה דזיבחא הוא בדאיתנהו אבראי פליגי: עופות קודמין כו': אדרבה מנחות קודמות שכן ישנן בצבור כביחיד אפ"ה מיני דמים עדיפי: מנחת חוטא כו': אדרבה מנחת נדבה קודמת שכן טעונה שמן ולבונה אפ"ה מנחת חוטא הבאה על חטא עדיפא דמכפרת איבעיא להו [ו] מנחת סוטה ומנחת נדבה איזו מהן קודמת מנחת נדבה קדמה שכן טעונה שמן (או) ולבונה או דלמא מנחת סוטה קדמה שכן באה לברר עון ת"ש מנחת חוטא קודמת למנחת נדבה מנחת חוטא הוא דקדמה למנחת נדבה הא מנחת סוטה לא מי קתני מפני שהיא מכפרת מפני שהיא באה על חטא קתני והא נמי באה על חטא ת"ש זו קודמת לזו שזו באה מן החיטין וזו באה מן השעורין מאי לאו מנחת נדבה למנחת סוטה לא מנחת חוטא למנחת סוטה [ז] תיפוק לי דהא מכפרת והא לא מכפרת ואלא מאי מנחת נדבה תיפוק לי דזו טעונה שמן ולבונה וזו אינה טעונה שמן ולבונה אלא [ח] חד מתרי טעמי [נקיט]: חטאת העוף קודמת כו': מנא ה"מ דת"ר [ט] והקריב את אשר לחטאת ראשונה מה [י] ת"ל שאין ת"ל ללמד שתקרב ראשונה הרי כבר נאמר [יא] ואת השני יעשה עולה אלא זה בנה אב לכל חטאות שיקדמו לעולה [יב] הבאות עמהן בין חטאת העוף לעולת העוף בין חטאת בהמה לעולת בהמה ואפי' חטאת העוף לעולת בהמה הלכך חטאת העוף לעולת העוף מואת השני חטאת בהמה לעולת בהמה מדרבי רחמנא [יג] חטאת העוף לעולת בהמה מזה בנה אב תא שמע ר"א אומר [יד] כל מקום שנתחלפה חטאת חטאת קודמת

ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא. הא' דאין חייבין משום טומאה נראה דהיינו טעמא דדאמר לעיל בסוף ב"ש (דף מה:) בהוכשר ליקרב וזה אין ראוי ליקרב עד אחר זריקה ובקונטרס פי' טעם אחר: **והא רב פפא הוא דאמר בדאיתנהו אבראי דב"ע ל"פ.** מילתיה דרב פפא בפרק התכלת (מנחות דף מז:) גבי שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה וס"ל דאין חילוק בין זה לזה: **מנא הני מילי דת"ר כו'.** לעיל גבי דם חטאת קודם לדם עולה ניחא דבעי קרא אע"ג דמפ' טעמא במתני' משום דאיכא תרי קראי חד דמשמע דחטאת קודמת וחד דמשמע דעולה קודמת אבל הכא קשה ל"ל קרא תיפוק לי משום דחטאת העוף מרלה ושמא כיון דלית בה הקטרה לא מהני בה האי טעמא:

חטאת בהמה קודמת לעולת בהמה. וא"ת הא תנא ליה רישא דם חטאת קודם לדם עולה [יג] וי"ל דאיצטריך לאשמועי' אפי' בעולה הבאה [יד] לשם חטאת כדקתני וכן בהקדישה: **חטאת העוף לעולת בהמה מזה בנה אב.** והא דאמרי' בפ' תמיד נשחט (פסחים נט.) זה בנה אב לכל החטאות שיקדמו לעולות וקיימא לן דאפילו חטאת העוף לעולת בהמה קשה קלת הלשון דמאי קאמר וקיימא לן כו' הא לא משמע [טו] מבנין אב טפי אלא הך מילתא לחודה ועוד קשה הא דקאמר לכל החטאות:

למקראה הקדימה הכתוב. שתהא נקראת בעניין תחילה אבל בעבודתן חטאת קודמת וכדאמרן מזה בנה אב: מאי

יא אב מי' פ"א מהל' פסה"מ הלכה (נב) [נג]:
יב ג מי' שם פי"ז הלכה יט וכרבי עקיבא:
יג ד מי' פ"ט מהל' תמידין ומוספין הלכה י:
יד ה מי' שם הלכה י:
טו ו מי' שם הלכה ז והל' ט:

תורה אור השלם

1. וְהִבִיא אֹתָם אֶל הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת אֲשֶׁר לַחַטָּאת רֹאשׁוֹנָה וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ מִמּוּל עָרְפּוֹ וְלֹא יַבְדִּיל׃
ויקרא ה, ח
2. וְאֶת הַשֵּׁנִי יַעֲשֶׂה עֹלָה כַּמִּשְׁפָּט וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ׃
ויקרא ה, י

מוסף רש"י

ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא. פיגול לית בהו דהא פסולין הן בכבר, ונותר נמי וטומאת הגוף לא שייכא בהו דלא כבשר הקדש דמי, דהא לית בהו זריקה (מנחות מז:) ר"ע אומר מועלין בהן. דזריקת יליאה מציאה אימוריה קדשים לידי מעילה (מעילה ו:) **לברר עון.** לידע אם נטמאה אם לאו הלכך מזיפא היא (מנחות מ:) דזו אינה טעונה שמן. דכתיב בה לא יצוק עליה שמן וגו' (פוסח יד:) **הרי כבר נאמר ואת השני יעשה עולה.** בתריה דההוא קרא כתיב בשבועת בטוי, ומתמילא דעיגון כיון דהאי שני עולה חטאת הוה לאשון: **זה בנה אב.** הכנין הזה בנה הכתוב אב ללמד לכל חטאות שיקדמו לעולות הבאות עמהן (פסחים נט.) **למקראה הקדימה הכתוב.** שתהא נקראת במקלת תחילה ולא שתקבל בתחילה (ערכין כא.):

שיטה מקובצת

מאי לאו בהדהר עיילינהו. וקשה הא"מ ד"ל דבהדר עיילינהו פליגי הרי כמו כן פליגי בריש בבשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקת דמים, וצ"ל דבאימורי קדשים קנים פליגי בדהדר עיילינהו: **תנוד"ה למקראה.** ואי בפירוש ה"ר חיים כו'. לשון מהר"פ, ואי כפי' הר"ר חיים מפי פרין, הא צריך להקדישה קודם חטאת וא"כ ניחא דאין צריך למשכן עולת יולדת. לכך נראה להר"י ריטב"א דה"פ למקראה לשון מקרה כלומר אם לא נזדמן לה כי אם פרידה אחת וכיון דנזדמן לה אחת תביא שהיא עשויה לעולה בהמה וחטאת העוף קודמת לעולת בהמה: [בב"ש שיאת בסגנון אחר ח"ל, והר' יחיאל מפרש דה"פ למקראה לשון אקראי כלומר אם אין פירה ליקח אלא אחת אם תרצה תביא עולה ולכשיהיו לה מעות תביא חטאת, אבל אם בתה ליקח שתיהן ביחד צריכין להקדיש החטאת תחילה. הרי"פ ז"ל. ח"ל הרא"ש ז"ל שם בערכין, למקראה פי' רש"י ז"ל שתהא נקראת בפרשה תחלה, ור"מ שיקרא לה שם תחלה. והר' יחיאל פירש למקראה לפי שהכתב מזומן אצלו בבית הקדימו הכתוב, אבל תור וכן יונה צריך לחזר אחריו ולהביאו מן החוץ ע"כ].

עין משפט נר מצוה

יא אב מי' פ"א מהל' פסה"מ הלכה (נב) [נג]:
יב ג מי' שם פי"ז הלכה יט וכרבי עקיבא:
יג ד מי' פ"ט מהל' תמידין ומוספין הלכה י:
יד ה מי' שם הלכה י:
טו ו מי' שם הלכה ז והל' ט:

שינויי נוסחאות

א] בכ"ל נוסף דלא מיפסלי ביוצא: **ב]** אי הכי תיפוק (כ"י צ): **ג]** מה ת"ל **אם** ללמד שתקרב חטאת ראשונה כו' כ"ל והסמר נמחק (*ש"מ): **ד]** ל"ל לעולות (*ש"מ): **ה]** תיכת רחמנא נמחק (כתה"י וש"מ). וכ' דק"ס דכן הגכון, והכוותה לדרשה דרכי לעיל פט ריש ע"ב [עי"ש בש"נ אות ג]: **ו]** מיכת ביולדת היא הוספת בה"ו [ע"פ רש"ן]. וכ"כתה"י ודפו"י ליתא. וגיר' ש"מ וכאן שנתחלפה עולה עולה קודמת: **ז]** בש"ל ליתא ז' הכנגא לגא (ש"מ). וכן משמע מרש"י לפניו **ח]** בש"ל: **ט]** ל"ל תחת אחד (*צ"ק וכ"ה ברש"י): **י]** ל"ל וכאן שאין שנים באין תחת חטאת אחת עולה קודמת (גליון): **יא]** ל"ל בכשר לאכילה (צ"ק). וכ"כ"י ליתא בבשר הראוי לאכילה (*ש"מ, גליון): **יב]** בכתה"י נוסף והנותר עד יום השלישי: **יג]** כל כמה דאיתנהו בל"ל (ש"מ, כ"י פ). וכ"י כל היכא דאיתנהו: **יד]** בתמוכה שם ליתא, וליתא בתו"כ דכולא דלדהכ פרש' סל' ו. ועי' רש"י מנחות ה ע"א: **טו]** בל"ו רפ"ב וכ"כתה"י ליתא **טז]** בתמוכה שם ליתא, וליתא בתו"כ דכולא דלדהכ פרש' סל' ו. ועי' רש"י מנחות ה ע"א: **יז]** שיש לה להביא כבש כו' בל"ל (ש"מ): **יח]** לשתי (כתה"י) **יט]** ל"ל לחטאת הס"ד, ומה"ד כל מקום שבא על חטא. כגון שבועת עדות ושבועת ביטוי ושגגת טומאת מקדש וקדשיו שבכולן הקרבן בא לכפר על החטא חטאת קודמת: וכאן. בילודת שאינה באה על חטא אלא לטהרה העולה קודמת (גליון): **יט]** בהמה עולה כו' הל"ל (בה"ז): **כ]** עולת בהמה של יולדת בל"ל (ש"מ, כתה"י): **כא]** חליפיה (ד"ו ש"מ): **כב]** ומתניתא תני כמלל"ל: **כג]** ע' לעיל פט ע"א בש"נ אות ז: **כד]** הבאה עם חטאת ולשם חטאת בל"ל, ופי' שקרבו שם חטאת תחלה בדקתני וכן בהקדישה (צ"ק). ל"ל הבאה עם החטאת כדקתני וכו' (ב"ש): **כה]** אשמרענן הבנין אב (ש"מ): **כו]** בשמב"י נוסף דזיל קרי בי רב הוא: **כז]** בכל הנהו תנן וכן כמלל"ל (באה"מ): **כח]** ל"ל דעל (ש"מ):

מסורת הש"ס

א) [מנחות כה:], **ב)** [שם מז:] רע' לעיל כו. תו' ד"ה דלמא, **ג)** [לעיל י: יומות מח: וש"נ], **ד)** [פסחים נט. תוריות יג.] וע' ת"כ ויקרא חובה פי"ח ה"ה, **ה)** ת"כ תזריע א' פ"ד ה"ג, **ו)** ערכין כא., **ז)** ת"כ ויקרא נדבה פרש' ו ה"ט ע"ש.

יג ה מי' שם הלכה ז:
יד ו מי' שם הלכה ט:
טו ז מי' שם הלכה ט:

ט ד מי' פ"ט מהל' תמידין ומוספין הלכה ט:
י ה מי' שם הלכה ט:
יא ו מי' שם הלכה ט:
יב ז מי' שם הלכה ט:
יג ח מי' שם הלכה ט:
יד ט מי' שם הלכה ט:
טו י מי' שם הלכה ט:
טז יא מי' שם הלכה ט:
יז יב מי' שם הלכה ט:
יח יג מי' שם הלכה ט:
יט יד מי' שם הלכה ט:
כ טו מי' שם הלכה ט:
כא טז מי' שם הלכה ט:
כב יז מי' שם הלכה ט:
כג יח מי' שם הלכה ט:
כד יט מי' שם הלכה ט: